

освіти забезпечується їхньою цілеспрямованою підготовкою до використання ІКТ у професійній діяльності у різних формах навчання, організованих із залученням різноманітних цифрових сервісів, зокрема у процесі використання ІКТ в організації освіти дітей старшого дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Верховна Рада України. (2017, верес. 05). Закон № 2145-VIII, Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 15.05.23).
2. Колегія МОН України (2016, жовт. 27). Концепція «Нова українська школа» URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення: 15.05.23).

Васильєва Марина⁵¹

Українська інженерно-педагогічна академія
м. Харків, Україна

ORCID: [0000-0002-2765-1220](https://orcid.org/0000-0002-2765-1220)

E-mail: vasylieva.maryna@uipa.edu.ua

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОНЛАЙН-ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Представлено сучасні погляди на освіту упродовж життя. Розкрито можливості, які забезпечує така освіта, сучасні тенденції зміни поглядів і пріоритетів у її реалізації. Окреслено переваги онлайн освіти впродовж життя для життєдіяльності і професійної діяльності особистості, окреслено об'єктивні фактори, що виступають перешкодами для її ефективності.

Ключові слова: освіта впродовж життя, організація, онлайн-освіта, тенденції.

***Modern Trends in the Organization of Lifelong Online Education.** The publication presents modern views on lifelong education. It describes the opportunities that such education provides for as well as the modern trends in changing views and priorities in its implementation. The publication presents the advantages of online lifelong education for individual's professional activities, outlines the obstacles to its effectiveness, as well as the problems that such education causes.*

Keywords: Lifelong Education, Organization, Online Education, Trends.

Вступ. Коли йдеться про освіту впродовж життя, то найчастіше причиною запровадження такої освіти визначається швидке нарощування інформації, яка застаріває і зумовлює потребу опанувати нову, потрібну для життєдіяльності. Відповідно метою забезпечення навчання особистості упродовж життя є пошук шляхів, вироблення змісту, обрання або створення нових методів, засобів, технологій, які б відповідали конкретним запитам. Оскільки є запит з боку суспільства і держави на фахівця з відповідним набором компетентностей для виконання професійних функцій у певній галузі виробництва, є необхідність у процесі цілеспрямованого забезпечення особистості відповідним рівнем цих здатностей. Дещо поза увагою залишається зміна позицій самої людини стосовно такого навчання, формування в неї внутрішньої потреби долучатися до

⁵¹©Васильєва Марина (Vasylieva Maryna)

такого процесу опанування нових здатностей або удосконалення наявних, зміни свідомості щодо розуміння процесу на всіх його етапах. Іншими словами, далеко не на першому плані постає особистість з її потребами, запитами стосовно власної особистості.

Мета дослідження: проаналізувати сучасні тенденції щодо напрямів, шляхів забезпечення освіти впродовж життя, зокрема з урахуванням можливостей онлайн освіти, використовуючи як провідні аксіологічний і деонтологічний підходи.

Методи і підходи. Концепція «освіта впродовж життя», яку було представлено у 1965 році П. Ленграндом на форумі ЮНЕСКОЮ, пізніше була підтримана та інтерпретована Інститутом ЮНЕСКО з освіти впродовж життя (UNESCO Institute for Lifelong Learning) як «безперервна освіта», що передбачає процес інтеграції навчання та життя у навчальну діяльність людей різного віку (дітей, молоді, дорослих та людей похилого віку) у будь-якому життєвому середовищі (сім'я, школа, спільнота, робота тощо) та через різноманітні методи (формальні, неформальні та інформальні), які разом задовольняють широке коло навчальних потреб. Концепція навчання впродовж життя передбачає необхідність і можливість здобування на кожному життєвому етапі тих блоків інформації, які необхідні людині для підтримки своєї активної життєдіяльності та самореалізації. І якщо для молодшої людини це природне (багато потреб і запитів з реалізації власної особистості через перебування на етапі пошуку власного життєвого і професійного шляху), то для людини середнього і старшого віку це постає актуальною, проте мало дослідженою проблемою. Звідси – інтенсивний розвиток проблеми в наукових дослідженнях останніх двох десятиліть. Варто відзначити, що це може досліджуватися як використання різних методів, які безпосередньо не мають відношення до професії і однозначно виконують більш широке значення, у підготовці фахівця певної галузі [4], так і організація дозвілля людей різного віку за допомогою різних засобів [1].

У ХХІ столітті в документах Європейської Комісії ідея освіти впродовж життя отримала свій розвиток і усвідомлення потреби у діяльності з навчання, яка реалізується протягом життя, «з метою вдосконалення знань, умінь і компетенцій як в інтересах особистісного, громадянського і соціального розвитку, а також/ або для отримання роботи» [3]. Зважаючи на визначені рівні потреби (особистісний, громадянський, соціальний, професійний), освіта впродовж життя може мати такі напрями: додаткова професійна освіта; адаптаційна в мінливих умовах життя; особистісно значуща, що забезпечує задоволення різноманітних індивідуальних освітніх потреб громадян

(мовну підготовку, отримання психологічних, культурологічних та інших знань, комунікативних навичок, спеціальних умінь); релаксаційна (для відпочинку, спілкування, удосконалення власної особистості, організації вільного часу).

Виключно дві останні (особистісно значущі) ґрунтуються на сформованій особистісній потребі, а отже передбачають позитивну мотивацію, готовність докладати зусилля на внутрішній основі, внутрішньому стимулюванні. У цьому випадку простежуються деонтологічні основи формування внутрішнього обов'язку особистості щось робити для себе на основі зовнішніх вимог об'єктивного характеру. Відповідно навчання, опанування чогось нового у вихідні або вечорами у вільний від роботи час стає для конкретної особистості скоріше частиною культури, ніж формальним обов'язком. Оцінити якість такої освіти важко через відсутність конкретних критеріїв і показників, відсутність формальної процедури оцінювання (заліки, іспити тощо з їхніми конкретизованими вимогами). Проте результат такої освіти виходить далеко за межі особистості, адже виграє від цього суспільство і держава. Таким результатом є сама особистість з високим рівнем свідомості, яка піклується про формування в себе необхідних здатностей для власної життєдіяльності, розширює свої можливості, є, як правило, соціально активною. Нерозуміння соціального потенціалу і соціального ефекту неформальної освіти зумовлене відсутністю офіційної статистики з цього питання, єдиної концепції та спеціальних програм.

Сьогодні з'являються багато різних пропозицій щодо такої неформальної освіти, але головне завдання, яке постає, як відзначають науковці і практики, – це створити культуру навчання впродовж життя й пояснити, навіщо вона потрібна. На жаль, у нашій країні Lifelong Learning – це поки що тренд, який насправді не про безперервне навчання і зміну себе, а про певний вид інтелектуального гедонізму, за А. Мельником (засновником школи мислення Cowo.guru). Щоб зробити своє мислення гнучким, дослідник радить «заходити» в нові середовища, спілкуватися з незнайомими людьми, починати проєкти, які до цього були чимось незвичним і невідомим.

Певна «проблематизація» життя як усвідомлення того, що чогось не вистачає й хотілося б це зробити як діяльність і результат, стимулює власний розвиток. Внутрішньо народжені імпульси «щось змінити», «чогось досягти» власними зусиллями за умови зовнішніх можливостей для цього (пропозицій) отримують свій розвиток і задоволення. Іншими словами, нове середовище з його дружньою атмосферою, чіткі, але посильні вимоги систематичність і бачення реального результату дисциплінують волю, формують відповідальність перед собою і іншими.

Основні результати. Сьогоднішні умови диктують актуальність упровадження онлайн-освіти. З одного боку, це певні обмеження, а з іншого – нові можливості для

дорослої людини. Адже це можливість навчатися у зручній для себе час, в своєму темпі, в будь-якому місці, без відриву від основної діяльності. Це створює відчуття швидких успіхів і мотивує повернутися до навчання в будь-який час і перетворити його на систематичне. Це знімає певні психологічні бар'єри для інтровертів, адже є можливість не розкривати своєї особистості, навіть зовнішності, допомагає подолати сором'язливість, замкнутість тощо. Є можливість припинити процес у будь-який момент у разі відчуття дискомфорту або під впливом інших факторів. Онлайн-освіта впродовж життя набирає обертів і за такою формою майбутнє завдяки тим перевагам, які вона має. Разом з тим, варто не забувати про об'єктивні умови, без яких певні напрями онлайн-освіти не можуть бути реалізованими: відсутність обладнання або певного програмного забезпечення, електрики або інших джерел живлення тощо.

Нині на державному рівні йдеться про створення й підживлення системи освіти впродовж життя, розроблення та впровадження системи заходів, що охоплюють: удосконалення нормативного забезпечення цього процесу (Законів України «Про освіту дорослих», «Про професійний розвиток працівників» і, можливо, інших нормативних документів); сприяння впровадженню сучасних форм і методів організації навчання, зокрема в онлайн-форматі; впровадження сучасних багатоканальних моделей фінансування і створення механізмів визнання результатів неформального та інформального навчання тощо [2].

Висновки. Отже, заклади освіти – не єдине місце, де можна отримати необхідні знання або навички. Й нині важливим аспектом є виховання культури онлайн-освіти впродовж життя. Саме цьому необхідно приділяти увагу в плані формування особистості, здатної та мотивованої займатися підвищенням власного рівня освіти на різних підставах.

Список використаних джерел

1. Васильєва М., Романова І. Роль використання цифрових аналогів інтелектуальних ігор у самоосвіті дорослих. *The 1th Inter. Sci. and Pract. Conf. «Current Issues of Science and Integrated Technologies» (January 10–13, 2023). Milan, Italy. Inter. Sci. Group. С. 422–424.*
 2. Лукянова Л. Освіта впродовж життя в умовах інформаційно-технологічного суспільства. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2019. Вип. 1(15). С. 10–20. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.1\(15\).2019.10-20](https://doi.org/10.35387/od.1(15).2019.10-20).*
 3. *Commission of the European Communities. Brussels, 21.11. 2001.COM (2001) 678 final. Communication from the Commission «Making a European Area of Lifelong Learning a Reality». URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ> (дата звернення: 30.07.2023).*
 4. Podberezskyi M., Romanova I., Vasylieva M. Chess Therapy as a New Trend in Training of Future Social Pedagogues. *Journal of Physical Education and Sport (JPES), 2018, 18 (Supplement issue 4), Art 266, P. 1820–1825. DOI: <https://doi.org/10.7752/jpes.2018.s4266>.*
-